

ARTIGA 4

Publicació gratuïta

novembre
2007

REVISTA D'ART I PENSAMENT CONTEMPORANI

// PORTADA: **EUGÈNIA BALCELLS** □ VESTIT DE LLUM
LA CIUTAT IL·LUMINADA. VALLS, 1991. FOTOGRAFIA DE PERE QUERALT

PARLAR I ESCOLTAR EN FEMENÍ

// PILAR BONET

Aquests dies la revista *Marie Claire* celebra l'aniversari amb una entrevista al president Zapatero que ens diu «siempre he sido feminista». Al mateix temps, el director de cinema Julian Jarrold elogia la fortalesa de l'escriptora Jane Austen, protagonista del seu film *La joven Jane Austen*, admirant la capacitat de «ser ella mateixa, malgrat ser una dona». I, mentre llegeixo aquestes declaracions, un amic em pregunta si encara cal fer una *Mostra d'Art de dones* com la que des de fa catorze anys organitza l'entitat barcelonina Ca la Dona.

La meua resposta a tot plegat és aquesta: sí, no està de més que Zapatero es mostri sensible al marc del pensament crític feminista, malgrat les reserves que comporta l'emissor. Sí, no sobra que aquest cineasta faci un explícit elogi a la figura d'Austen, tant reivindicada des del feminisme. Sí, podem convocar una mostra d'art de dones, més encara quan l'eix de treball en aquesta edició és «ciudadania-ciudadania» (www.caladona.org/femart). Sí, perquè tots aquest fets i comentaris ofereixen l'oportunitat de parlar i escoltar en femení. I fer-ho vol dir sentir-se responsable i actuar amb generositat davant l'eclipsi de la humanitat i el perill seductor de l'oblit, ara que vivim immersos en l'abisme de la banalitat que assenyala George Steiner: «el nostre món és un cementiri amb pudor de diners»... El marc teòric del feminisme

construeix un dels dispositius crítics més importants del nostre temps, un antisèptic d'ampli espectre al servei de tots i de totes.

Ja a finals del segle XIX el terme «feminisme» significa les aspiracions col·lectives de les dones per aconseguir la igualtat sexual en una societat dominada per les aspiracions dels homes. Al segle XV, Cristina de Pisan havia escrit *La ciutat de les dones* reflexionant sobre la importància de l'educació per les dones, dret que no queda legislat fins a la revolució francesa: el 1791, Olimpe de Gouges publica *Déclaration des droits de la femme et de la citoyenne*. Al llarg dels segles XIX i XX, la lluita per vindicar els drets de les dones, la seva emancipació, tindrà diversos fronts i intensitats: el dret al vot, al treball remunerat, el dret a l'avortament, la igualtat laboral, contra la violència de gènere...

Però les topades amb pensadors i societats reaccionàries, fins i tot en les més democràtiques, converteix les demandes en un acte cada vegada més bel·ligerant, en una vindicació sense treva. Simone de Beauvoir publica el 1949 *Le deuxième sexe* i, aleshores, el feminisme per seguir el seu combat polític inicia un camp d'estudi i denuncia les estructures culturals sobre les quals se sustenta la dominació masculina, patriarcal i sexista.

Per a Felix Guattari, el maig del 68 va suposar l'emergència de formes mutants de subjectivitats singulars, en absolut homogenies. La fi dels anys seixanta marca, aquests moments moltes artistes dones plantegen en el seu treball una voluntat de prendre la paraula reivindicant

doncs, una nova etapa dels moviments feministes. I en el cos i la sexualitat alliberada dels rols i estereotips dictats per la mirada masculina: el cos i la sexualitat de les dones (els genitals, la menstruació, la maternitat o el lesbianisme) són les claus per a un nou vocabulari i imaginari visual per tal de fer valer la seva voluntat i capacitat per a *re-presentar-se* en una cultura determinada pels models i les pautes que imposa la «mirada masculina», en una societat estructurada per la genealogia androcèntrica.

Els projectes artístics de les dones que no volen homologar-se als esteticismes universals i sense context, opten per treballar una «crítica de la representació». De manera més descarada, escandalosa o intel·lectual, subverteixen els codis socials establerts i com aquests s'estructuren des de l'abús del poder de la «visió» o el desig masculí. El tampó sagnant de Judy Chicago (*Red flow*, 1971) esdevé una nova bandera vermella i revolucionària, mentre Mary Kelly en el seu treball (*Post partum document*, 1973-79) fa un seguiment dels primers anys del seu fill, una documentació maternal i social que irromp com a projecte creatiu esborrant les velles categories estètiques. En aquesta línia, Cindy Sherman amb les seves fotografies s'interroga sobre la identitat femenina adonant-se que la dona, la construcció del subjecte dona, avui no és altra cosa que un piló de clixés cinematogràfics i icones publicitàries prefabricats i divulgats pels mitjans de comunicació.

La identitat femenina, el cos de la dona, ha estat colonitzat, apropiat, mistificat i definit per les fantasies masculines. Les arts visuals, pintura, escultura, fotografia, cinema o publicitat, han afavorit la determinació d'uns models, estereotips, que han afectat profundament la imatge i la llibertat de la dona com a subjecte físic, social o sexual. Moltes artistes visuals tenen com a objectiu revisar i re-simbolitzar aquests models.

En una línia de treball més performàtica, d'accions i d'esdeveniments entre persones i llocs de convivència, l'artista catalana Àlicia Framis explora les pors i les pèrdues de la relació sentimental, la soledat de la vida moderna, el temor a les agressions de gènere, la necessitat d'afecte o els conflictes de convivència des de la seva experiència com a dona. L'artista, com moltes d'altres, s'apropa a la realitat, treballa l'espai mateix de la convivència i visualitza els seus problemes sense abandonar la tribuna privilegiada de l'art, per fer de l'art un instrument de deconstrucció dels idearis estètics i polítics que determinen la cultura i en ella el paper de la dona avui.

I en aquest espai de preocupacions de les artistes, el moviment feminista ocupa un lloc molt destacat generant un marc teòric des del qual projectar un interessant i generós debat crític sobre el sistema hegemònic que marca les directrius polítiques i econòmiques en el món desenvolupat: un món masculí, heterosexual i blanc; un món amb potència econòmica, que segrega les minories ètniques o les altres opcions sexuals.

Les dones artistes que amb el seu treball reflexionen sobre la condició de ser dona en un món en procés de transformació saben que no podem deixar de treballar per una escriptura i una veu en femení: és important parlar i escoltar en femení. Sí, podem fer una nova edició de la mostra d'art de dones.

Cindy Sherman. Sense títol núm. 85, 1981. Col·lecció Fundació La Caixa

L'EXPERIÈNCIA FEMENINA

// PILAR MONJE

El premi Nobel de Literatura d'enguany ha estat atorgat a Doris Lessing, la reconeguda escriptora anglesa nascuda a Pèrsia (ara Iran) fa 88 anys «per la seva èpica narrativa de l'experiència femenina, que amb escepticisme, passió i poder visionari, ha sotmès a examen una civilització desunida». Òbviament contenta amb el premi, la novel·lista ha dit, però, en relació a les justificacions del jurat: «No sé a què es refereixen amb això, els homes i les dones no són tan diferents.»

Doris Lessing, referent del feminisme després de la publicació l'any 1962 del seu llibre *El quadern daurat*, ha escrit sobre la lluita de dones en un món organitzat i dirigit per homes, però no només ha escrit sobre la discriminació de les dones, també ho ha fet sobre el racisme (va viure a Rodèsia infantesa i joventut), sobre la pobresa, sobre les insuportables desigualtats socials que existeixen ben a prop nostre; en realitat ha escrit sobre el gènere humà

(temes col·lectius –injustícia, discriminació– i individuals –amor, odi, soledat–) amb una mirada crítica, des de la literatura, des de l'art.

Crec que la novel·lista té raó quan diu que «els homes i les dones no són tan diferents». En en el terreny de la creació, determinades classificacions o denominacions, útils en el camp de la política o de l'activisme, no tenen massa sentit, són supèrflues, si és que estem parlant

d'art.

La creativitat és una propietat de la intel·ligència humana, com la capacitat d'aprendre, o de comunicar-se. Una capacitat que té a veure amb una sensibilitat especial per percebre el món en què vivim, o per percebre la pròpia individualitat, i que respon a una necessitat d'expressió amb un llenguatge no convencional, amb la intenció, entre altres coses, de transmetre emoció. I cada artista, cada persona, és única: amb un món interior únic, amb una manera de mirar i de seleccionar on posar la mirada úniques; també amb una manera única de fer servir el llenguatge artístic elegit per expressar-se. Tothom és diferent. I en l'art caben tots els temes i totes les mirades. No hi ha temes privatis ni mirades privatives, ni enfocaments propis d'homes ni de dones; ni «sensibilitat femenina» ni «feministes». Hi ha artistes.

Els etiquetats diferenciadors referits a les dones i l'art aniran desapareixent a mesura que es normalitzin els rols socials home-dona. Mentrestant, ens importa que l'art sigui autèntic, requisit indispensable per ser universal.

□ FRAGMENTS: PARAULES D'ARTISTES

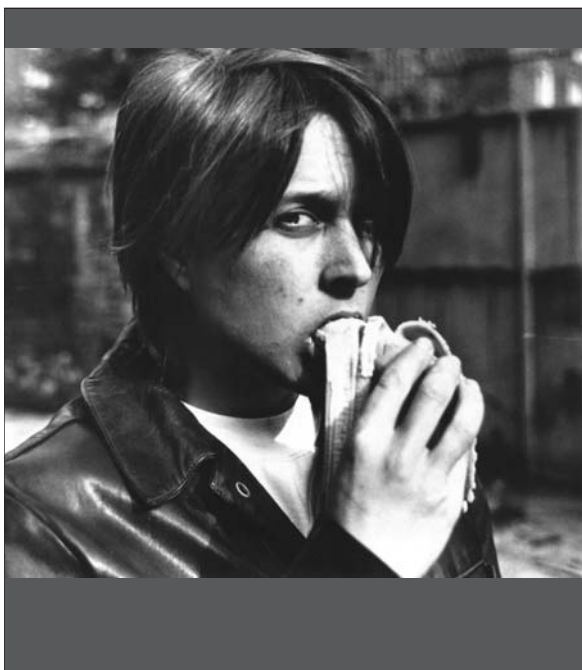
Al llarg del projecte, després d'haver estat maltractat i destruït i d'haver passat per l'aigua altre cop, el paper era realment com una pell. Jo volia que el projecte tractés del dibuix, del paper, de la meua vida. També volia que fos molt físic. Per això, des del principi vaig pensar en els

draps de cuina, no tan sols perquè tenen tant a veure amb la llar, no sols perquè sempre acaben a les escombraries... sinó perquè van arribar a ser tòtems, van arribar a tenir una mesura més gran que el natural: la monstruositat de la llar.

...La majoria de materials que utilitzo no es consideren materials artístics, però m'agraden perquè permeten més marge de maniobra per a la transformació. La majoria, és cert, es refereixen al món femení, com el fil, les agulles, els lletells, els didals. Aquests objectes es refereixen al món femení i també a les treballadores. A través d'ells arribo a l'espai femení i també al món en general.

Elena del Rivero (Entrevista realitzada per Elizabeth Finch a Elena del Rivero. Salamanca, Ediciones Universidad de Salamanca, 2002.)

«Si he fet obres com *Dos ous fregits i un kebab* és perquè he viscut tota la meua vida envoltada de dobles sentits. I ja que els altres juguen a diari amb aquests símbols, jo també puc fer el mateix», explica la controvertida artista, cansada de tots els acudits sexuals que animen oficines i altres llocs de treball i de lleure. Lucas aprofita, a més, per denunciar la doble moral de la societat: mentre els comentaris masculistes estan a l'ordre del dia, tan arrelats que ni tan sols no es consideren ofensius, les obres de Sarah han aixecat ampolles, encara que mai no aparegui en elles un nu o una imatge explícitament eròtica. Una vegada més, ve a indicar la creadora, el pecat i l'ofensa estan als ulls de qui observa.

Full de l'exposició de Sarah Lucas: Autoretrats i més sexe, a Tecla Sala. L'Hospitalet de Llobregat, 2001.

PARAULES D'ARTISTES

Crec que l'amor és el gran tema. Ha estat el gran tema durant tota l'existència de la humanitat. Els grans savis, tant els de la nostra tradició, com els savis sufís i d'altres han arribat a donar-li paraules. L'amor és el gran acte, és l'actitud, és la llum, és la saviesa. Tot està lligat. El gran error de la nostra època és creure que aquesta saviesa pot existir en abstracte, sols en la ment. És com si haguéssim convertit un riu en canals: li hem tret el vigor. Hem separat la saviesa de l'amor, com si es pogués arribar al coneixement solament des de la nostra part mental. Saviesa és la totalitat.

De moment, crec que hem honorat més allò que ens ha arribat a través de la cultura oficial, a través dels llibres generalment escrits per homes. En canvi hem honorat poc l'aportació constant i permanent de totes les dones del planeta. Aquest és el principi de tots els mals. Si la contribució de les dones estigués honorada, la situació seria completament diferent. Per exemple, quan es reuneixen les Nacions Unides, veuríem reunir-se la Mare i el Pare, les dones i els homes. No es tracta d'igualtat de rols però sí d'igualtat de números, que vol dir igualtat de poders, que significa igualtat d'honra. En aquests moments, m'interessa més parlar d'honra que de poder. El poder passa per la lluita, i el perill de la lluita és que condiciona. Honorar, en canvi, és situar les coses al seu lloc.

Eugènia Balcells (Entrevista d'Assumpta Bassas a DUODA Revista d'Estudis Feministes, núm 18, 2000.)

La meva mare solia asseure's al sol a reparar un tapís o un petit punt. Li agradava. Aquell sentit de reparació viu molt profund en mi.

Trenco tot el que toco perquè soc violenta. Destruïxo les meves amistats el meu amor, els meus fills. La gent, en general, no ho sospitaria però la crueltat està allí, en la meva obra. Trenco coses perquè tinc por i em passo la vida reparant. Sóc sàdica perquè tinc por. I tot i això, les reconciliacions entre les persones no arriben a quallar realment.

.....

Organitzo una escultura de la mateixa manera que organitzem el tractament d'un malalt. Més val que sàpigues què estàs fent. Necessites comptar amb una estratègia si pretens obtenir el resultat desitjat. Les meves escultures són equacions infal·libles. Les equacions s'han de posar a prova. Baixa la tensió?, s'elimina la compulsió?, desapareix el dolor? O funciona o no funciona.

.....

Retrocedint, reconeixent que no tens poder, et converteixes en alguna cosa més que tu mateixa. A la ment et vénen idees que mai se t'haurien acudit. En el meu art, habito un món de la meva pròpia creació, prenc decisions. Tinc poder. En el món real, no desitjo poder.

Louise Bourgeois (Declaracions recollides per Christiane Meyer-Thoss a Louise Bourgeois: Designing by Free Fall. Zurich, 1992.)

Concebudes inicialment per a l'espai reformat d'una església, les instal·lacions d'*Envasos* atorguen el caràcter de signes a les ombres creades per simples envasos de productes de neteja, com si fossin les lletres de l'alfabet reconstruïble en l'àmbit de la feminitat. L'aspecte figuratiu de les ombres, contrasta amb la presència reiterativa dels envasos de plàstic en una barreja d'ironia i seriositat.

L'ús de gerres com a contenidors de fluids vitals per a la supervivència de la comunitat es remunta als temps del matriarcat. Les dones les fabricaven i en tenien el control. Ara contenen sabons químics. Poden trobar-se a qualsevol país i, de fet, les ampolles escollides tenen diversos orígens. Tot i les formes corbes i els líquids de colors, sempre s'assemblen les unes a les altres, sigui quin sigui el nom de l'envàs. I el mercat ens proposa versions infinites en la seva presentació en forma d'ampolla. No són més que formes actualitzades de les gerres antigues, que contenien des d'aliments fins a les cendres dels morts. I bàsicament encara pertanyen al territori femení.

Eulàlia Valldosera. «Envasos. El culte a la mare», a Eulàlia Valldosera. Obres 1990 – 2000. Barcelona, Fundació Antoni Tàpies, 1996.

□ ENTREVISTA

PILAR LANAU

// IVAN FAVÀ

Pilar Lanau (1967) viu i treballa a Tortosa. D'ella hem vist diverses exposicions en els darrers anys, com Torna (Tarragona, 2003), i la participació en mostres col·lectives, com Deslocalitzar (Tortosa, estiu de 2004) o més recentment a Sud del nord, nord del sud al Museu del Montsià. Ha realitzat estudis superiors de direcció de projectes expositius, ha comissariat exposicions com Espais socials, espais urbans (IMACT, 2004) i actualment és professora del taller de dibuix a l'Escola d'Art de Tortosa.

Podem veure la sevaarrera proposta a Fronteres i cruïlles. Patrimoni i contemporaneïtat, al centre cultural de l'Antic Escorxador de Tortosa, una proposta conjunta, comissariada per Leonardo Escoda i Josep Bosch, amb David Curto, Josep Lanau i Alfred Porres.

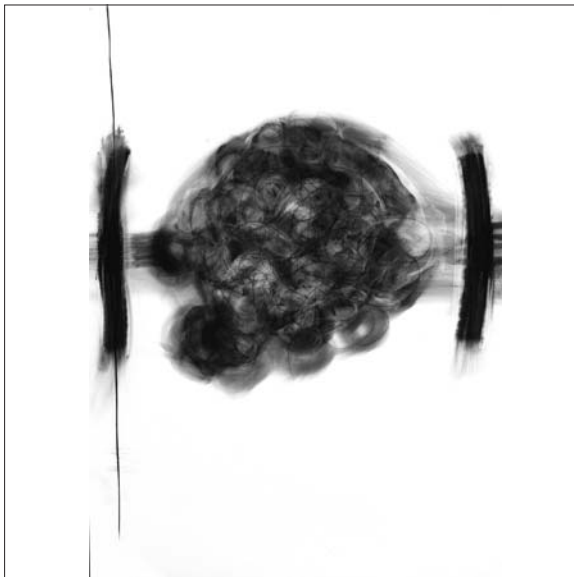
Ivan: El dibuix és el punt de partida de les teves propostes?

Pilar: Potser és una opció o plantejament romàntic, però penso que el dibuix és una disciplina que s'està perdent, a favor d'altres llenguatges que jo també utilitzo. El dibuix el concebo com una acció íntima i sincera, amb ell em desenvolupo i, de fet, les meves històries, totes comencen en el paper –també la Demèter de l'antic escorxador–, en forma de pensaments o com a reflex dels meus

independentment que després tot el procés canviï o es pensaments. El meu camí és barallar-me amb el dibuix, formalitzi amb altres propostes o suports (fotografia, vídeo, instal·lacions...).

I: Què busques en els teus dibuixos?

P: D'alguna manera no busco res de nou que no busqui tothom, que és trobar significats a l'existència. Presento dibuixos al·lusius a la consciència, que evidencien un ser i un estar. Són dibuixos on formalment apareixen trets tradicionals: el ple, el buit, la composició, l'equilibri, la

textura... conformant amb més o menys evidència paisatges interiors.

I: Et reconeixes influenciada per algú en concret?

P: Si em preguntes per influències he de dir que són moltes, tant d'artistes i espais d'art contemporanis com d'altres de més clàssics. Òbviament intento estar informada, sense necessàriament haver d'estar a la última. Així mateix, no em considero trencadora... Intento treballar i evolucionar, repensar-me cada cop que acabo un treball i abans d'iniciar-ne un altre.

I: M'és inevitable fer-te dues preguntes. La primera, ser dona implica un punt de vista?

P: Entenc que tant els homes com les dones som iguals. Ara, m'adono que tinc unes característiques que vénen donades pel fet de ser dona, tant per pròpia naturalesa com en aquells trets d'origen cultural i que certament expliquen o determinen les meves propostes. Penso que això es veia a la instal·lació de l'Antic Ajuntament de Tarragona (2003). El fet de cosir –i recosir-me a mi mateixa– és un aspecte cultural que penso que està associat a mi com a dona i, alhora, un estímul per a l'autoreflexió.

Ara, no vull ser dona artista i fer-ne bandera. No plantejo l'art com un problema de gènere com entenc que ho poden fer altres artistes, ara o dècades enrere, d'una forma militant... Tot plegat respon a la tendència de l'art a classificar i a definir tendències. Ho trobo perillós i sovint ridícul. Aquell qui és bo ho és independentment del sexe, i això és el que s'acaba imposant.

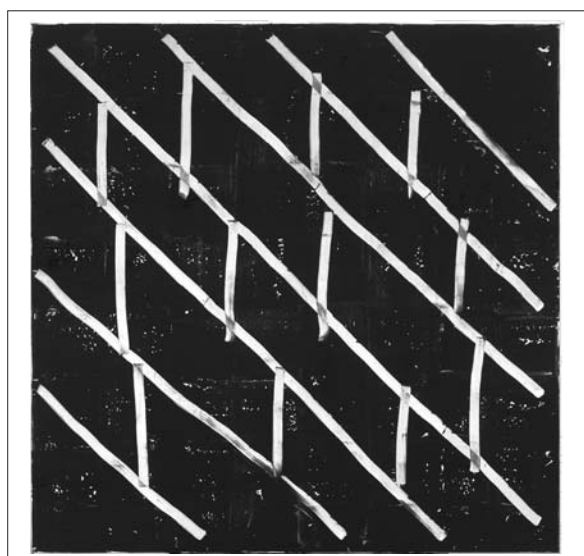
I: I la segona, vivint i treballant a Tortosa, és inevitable parlar de perifèria?

P: És cert que el lloc és petit i en som quatre els que treballem i tots ens coneixem. Hi ha les limitacions que hi ha, però penso que no és un gran problema, almenys per a mi. Sempre he trobat espais per mostrar el meu treball i ara, la porta oberta a l'antic escorxador. Més complicat és fer el salt a fora, a Tarragona o Barcelona.

En l'àmbit creatiu potser el territori ofereix molts estímuls, però es fa necessari, per higiene, sortir a fora, on sigui, a veure què es fa i què es pensa, i prendre distància...

L'OBRA ACTUAL DE JOAQUIM CHANCHO

// ABEL FIGUERES

Aquesta tardor es poden veure simultàniament a Barcelona quatre exposicions que ens permeten gaudir de l'actualitat de l'obra de Joaquim Chancho, un autèntic tour de force del pintor. A la Galeria Senda i a la seu central de la Kutxa hi ha exposades pintures a l'oli de mitjà o gran format, a l'Espai 2nou2 es presenten un grup de dibuixos, i a la Galeria Eude una sèrie de gravats editats per Tristan Barbarà.

En els quadres es fan evidents les característiques del llenguatge pictòric de Chancho: la densitat, la transparència o la superposició de les diferents capes de pintura, les qualitats de les textures i de les superfícies, la diversitat dels gruixos i dels empastaments, la direcció amb que ha estat dipositats, etc. Es tracta d'una manera de pintar volgudament i radicalment restrictiva i abstracta, austera i rica a la vegada, que sempre es manté fidel als seus pressupòsits fonamentals. Una pintura que se superposa, s'oculta, es juxtaposa, s'arrossega, desapareix deixant

rastres, s'eixuga lentament, etc. Les úniques formes que hi apareixen són una mena de línies trencades en zig-zaga que divideixen i organitzen els espais pictòrics. Els colors van a la recerca de les diverses densitats possibles dels marrons, dels blaus, del verd, dels vermells, dels grocs. En els dibuixos sobre paper les formes i els colors assoleixen un aspecte molt més gràfic i espontani. I en els gravats adquireixen una delicadesa i una transparència molt més acusades.

Veient els diversos treballs exposats i les diferents tècniques utilitzades ens adonem que l'autor aconsegueix extreure el màxim de cadascuna de les seves possibilitats expressives intrínseques: la densitat pictòrica en els quadres pintats, la transparència i la delicadesa en els gravats, la qualitat gràfica en els dibuixos. Tota una demostració de creativitat i de presa de consciència d'allò que hom té entre mans, de presa de consciència de les diverses característiques dels llenguatges utilitzats.

□ EXPOSICIONS DESTACADES 2007

□ Josep Casals | Dipòsit de la memòria

Torre Vella de Salou. Agost

Joan Casals, pintor de bon ofici torna a exposar i presenta obres noves. Segueix amb propostes d'espais sensibilitzats pel color i la textura, composicions abstractes on apareixen elements figuratius i signes, procedents de la vida quotidiana o de l'àmbit de la memòria. La novetat està en l'escalada del color que pren protagonisme i es mostra vigorós, càlid, vibrant. La repetició de formats quadrats i l'agrupació de peces és un recurs que facilita una lectura global dels treballs que s'encadenen en seqüències. Res no és estrany i si hi ha una sorpresa, aquesta és la de retrobar-nos davant uns símbols d'experiències compartides.

□ Display. The End

Carrers de Tarragona. www.saatchi-gallery.co.uk

Demis Sinancevic, un pintor servi que viu i treballa a Sarajevo ha estat uns dies a Tarragona per pintar els cinc plafons que el projecte Display té repartits per parets la ciutat que havien estat objecte de grafitis incontrolats i pintades incíviques. Demis ha pintat, s'ha relacionat amb l'ambient cultural de la ciutat i ha conegut les festes de tardor. Ha realitzat unes obres coloristes i vistoses, molt de carrer, que ha deixat sorgir espontàniament segons els suggeriments de cada espai. En un dels plafons, el rei d'Europa saluda els vianants.

Amb aquesta acció acaba el primer cicle de Display. Continuarà?

□ Glòria Cot | Tèmenos

Galeria Antoni Pinyol. Octubre / www.antonipinyol.com

Glòria Cot, professora de l'Escola d'Art i Disseny de Reus i artista de sòlida trajectòria, presenta una sèrie de petites obres, molt homogènies, amb les quals configura una seqüència d'imatges que tracta sobre els límits de la forma. Obres molt simples de rerefons complex. El color vermell, la forma rectangular i el relleu, unifiquen la sèrie centrada en la dualitat interior i exterior, pintura i escultura. La pintura, vermella, com el suport, crea transparències i contorns, individualitzant cada peça amb els marges i amb l'expressió del gest que els dibuixa. De tal manera que modifiquen el concepte mateix de les pintures-objectes.

□ Barbi versus Barbi | Col·lectiva

Casa de la Generalitat. Seu del Departament de Cultura i Comunicació a Tarragona
Setembre-octubre

La nina Barbi és la més coneguda i venuda nina del món, i als seus gairebé cinquanta anys s'ha vestit de tots els oficis, esports i papers atribuïbles a una noia-dona del tot integrada als rols establerts en la nostra cultura. Convertida en una icona, ha traspassat els límits dels jocs infantils per ser objecte de contraposades interpretacions.

Tretze artistes de la demarcació han entrat al joc amb la Barbi i l'han vestit, desvestit, fotografiat, posat en situacions peculiars, etc. Han tocat temes tangencials o consecutius al món del joc simbòlic i als models de bellesa i estil de vida que protagonitza la petita star.

Kling of E.U., de Demis Sinancevic

□ Percepcions

Mostra de Viocreació Centre d'Art Cal Massó Reus
Cada divendres de 19 a 21 h.
www.museus.reus.net

Els visionats de videocreació que David Fernández va iniciar a la Casa de Cultura de la Generalitat a Tarragona, s'han traslladat enguany a Cal Massó de Reus. El comissari ho enfoca com un treball de seguiment dels videoartistes del Camp que permeti al públic, conèixer, i als autors, mostrar, les creacions en vídeo que aquí es produeixen.

El cicle iniciat el 5 d'octubre, tindrà una programació que canviarà mensualment durant la temporada 07/08. Algunes sessions es retransmetran dins el projecte de l'Anella Cultural, de moment, aprofitant el Festival Art Futura de Barcelona.

□ Joan Antoni Blanc | Pautes

Galeria Llac, Tarragona
Setembre-octubre

L'artista tortosí Joan Antoni Blanc ha presentat una mostra a la Sala Llac de Tarragona, especialment dissenyada per aquest espai. La seva abstracció geomètrica i el seu caràcter constructiu ens parlen del seu autor, que tal com ell mateix assenyala es mou entre el disseny, l'arquitectura i l'enginyeria, però sempre tenint com a centre l'art. Obres acuradament elaborades amb un harmoniós equilibri de ritme forma i color.

□ Alfred Porres

EM7. Festival Edición Madrid de Nuevos Creadores.
Octubre-novembre
www.alfredporrespla.org

L'artista Alfred Porres participa al festival FEM dins el projecte de Videoart Poetic Terrorism, dirigit per Elga Wimmer, que presenta produccions de video art amb una temàtica comuna: el terror i totes les seves formes en la societat actual. Alfred Porres hi presenta l'obra *BUSH*, en la qual recrea la imatge bíblica de l'esbarzer encès i incandescent amb què Déu es va manifestar a Moisès. Amb el foc que no es consumeix, ens remet a la situació violenta de l'Orient Mitjà. Amb el fons sonor d'un discurs de George Bush amb veu distorsionada, evoca i uneix els efectes de la veu atronadora de la divinitat, dels missatges dels terroristes islàmics i de les proclames superbes del poder occidental.

□ Fronteres i cruïlles.

Patrimoni i contemporaneïtat
| David Curto, Josep Lanau, Pilar Lanau, Alfred Porres

Antic escorxador, Tortosa, Setembre-desembre

Exposició comissariada per l'arqueòleg Josep Bosch i l'artista Leonardo Escoda. La idea de la qual parteix és la selecció i la documentació de peces del fons patrimonial del Museu de Tortosa que obeeixen al concepte de frontera i cruïlla. Sobre aquestes peces han intervingut quatre artistes, fent-ne la seva pròpia proposta.

D'una banda hi ha el discurs individual, de l'altra, la suma dels quatre artistes, que d'aquesta manera també formen un nou discurs col·lectiu; i, finalment, hi ha la disposició de tot el conjunt de l'exposició: peces patrimonials i accions artístiques, que conformen una obra contemporània única, una obra del present.

□ Mariona Moncunill
| Institut d'Estadística Alternativa de Valls

Capella de Sant Roc, Valls
Octubre-desembre
www.ajvalls.org/capellasantroc

Mariona Moncunill ha presentat a la Capella de Sant Roc un nou organisme anomenat *Institut d'Estadística Alternativa de Valls* amb l'objectiu d'elaborar estudis estadístics poètics a partir de les dades compilades mitjançant les enquestes que ella i el seu equip han estat realitzant pels carrers de Valls. Es tracta de la ficció de creació d'un institut conservant el to entremaliat amb el qual l'artista juga a desconcertar el públic delegant-li tota la responsabilitat per decidir si es pren seriosament, o no, el desplegament de dades que té al davant. I és que l'aparent científisme amb el qual es tracten assumptes que s'endevinen del tot irrelevant és el que planteja un qüestionament dels mètodes i la fiabilitat de l'estadística en general.

□ Gerard Gil | Videogrames

Antic Ajuntament. Tarragona.
Setembre-octubre
www.tarragona.cat/cultura/exposicions
www.laferida.com

Gerard Gil ha presentat una selecció dels seus vídeos de creació on hem pogut veure les seves qualitats tècniques i sensibles per treballar en el mitjà i, també, que és una persona a qui no falten les idees. Diferents registres, propis d'un artista jove que explora els llenguatges, ens sembla que el més interessant és quan parteix de situacions molt simples, per exemple: unes portes que s'obren i es tanquen o una dona fumant i des-fumant un cigarret, a peu d'un complex de xemeneies industrials que fan el mateix amb el seu fum. La repetició i les variacions subtils, màgiques o contradictòries aporten un alè surreal.

□ EXPOSICIONS TEMPORADA

CARLES MANI, CREADOR AVANÇAT AL SEU TEMPS

// ANTONIO SALCEDO

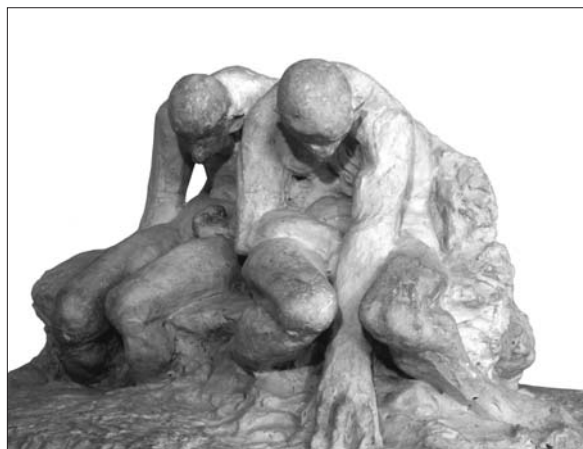
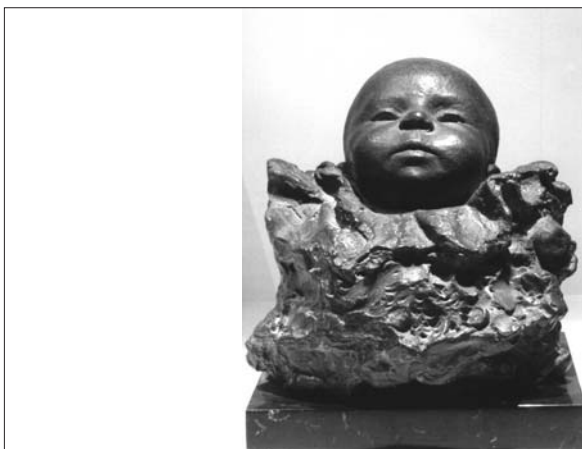
A la Fundació Caixa Tarragona s'ha presentat una exposició monogràfica sobre l'escultor Carles Mani (1866-1911). La mostra comissariada per Francesc Fontbona, és el resultat de la seva investigació que inicialment tingué com a resultat la publicació del llibre *Carles Mani, l'escultor maleït*. Si el llibre fou la primera recerca i publicació dedicada plenament a l'escultor, la mostra representa també la primera oportunitat que hem tingut de veure gairebé recopilada tota l'obra que es coneix.

Malgrat que són poques les obres escultòriques que s'han pogut trobar –no arriben a la desena–, l'exposició es complementa amb fotografies d'altres obres desaparegudes i uns quant dibuixos, alguns d'ells realment interessants. El conjunt permet demostrar el valor i l'interès de la seva obra, l'avançament del seu plantejament.

En primer lloc els retrats exposats demostren que coneixia molt bé el seu ofici i també que en el seu viatge a París l'any 1905 havia copsat la influència de Rodin, tal com es pot veure en el *Retrat de la nena Maria Canyellas Domènech*. Encara que si ens referim a la seva obra *Virtut i Vici* (1902) podríem deduir que ja coneixia l'obra del mestre francès, tant per la textura com per la desproporció de les formes i, fins i tot, per la seva actitud i posició. Però l'obra que li va donar el reconeixement fou *Els Degenerats* (1907), de la qual s'exhibeix un esbós en guix que es conserva a la Casa Museu Gaudí. Dos homes convertits en personatges degradats, en escòries humanes. Les dues figures estan assegudes sobre una pedra, amb els seus cossos doblegats cap endavant amb braços i cames extremadament llargs. Els seus trets fisonòmics amb prou feines estan insinuats i destaquen a més, les enormes mans que toquen el terra. Figures amb afinitats amb obres d'altres artistes expressionistes de la resta d'Europa i indubtablement en la línia que havia encetat Goya amb les seves pintures negres.

Ningú pot negar la potència que continua tenint aquesta obra, malgrat ser només un esbós. Podem imaginar llavors, la impressió que va causar quan la va mostrar a la V Exposició Internacional de Barcelona del 1907. Era massa avançada per l'ambient cultural de la ciutat i no estaven preparats per entendre-la i valorar-la. Una obra en la qual havia treballat amb insistència i havia fet i refet en diverses oportunitats, cosa que ens parla de la importància que tenia per a l'escultor.

Interessant també ho és el segon projecte que va preparar per al Monument als Caiguts de la Guerra del Francès (1811). Es tracta d'un mussol situat sobre unes roques al peu de les quals hi ha un soldat ferit o mort. Només la coneixem per fotografies, però és un projecte misteriós, críptic, que trenca amb qualsevol tipologia de monument de l'època. La seva estranya mort l'impedí continuar insistint en la creació d'una obra original que, com assenyala Josefina Alix, podia haver significat un canvi qualitatiu en l'escultura espanyola.

III FESTIVAL STROBE A AMPOSTA I TERRITORI

// NÚRIA GIL DURAN

www.amposta.cat/strobe/festivals.htm

Strobe ha presentat un seguit d'accions innovadores que introdueixen les noves tecnologies i la creació al públic fidel i al públic neòfit. Quan l'art forma part de la vida quotidiana, quan les accions creatives –siguin tecnològiques o artesanals– s'apropen al públic, i quan els projectes pedagògics tenen en compte no només a qui van adreçats sinó també l'obertura de col·lectius que poden participar en l'espai públic, es produeix una situació d'avenç

sociocultural que cal enlairar. La recerca i la reflexió rauen sobre el paisatge, la destrucció ambiental, els espais públics, les geografies i les identitats o el territori i la ciutat, tot coordinat per Blai Mesa:

A *Tria Prima*, d'Arnolfini (Valsells-Morlas), els haikus o poemes breus japonesos han inspirat la instal·lació que mitjançant el propi ritme de la naturalesa reflexiona sobre la crisi que viu la relació home-natura.

Carles Santos amb *Pel·lícules* ens ofereix un document videocreatiu històric: el concert teatralitzat *La re mi la* amb una desfilada de personatges apropiats de l'entorn passat i present, la música, la ironia i l'espectacle subtil de Santos és sempre una joia.

Amb *México. Territorio*, els curadors Escobedo i Aranda

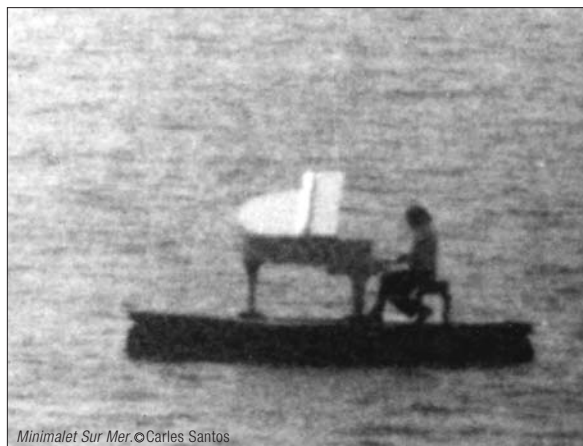
han percebut la construcció d'un territori on sempre hi ha una implicació de la transformació de l'espai natural.

Festa Major II de Sotorra-Poh-Raja.

Beta, de Woh de Martínez-Andreu.

La proposta de recerca i aprenentatge col·laboratiu, a *Cartografies su(per)posades*, d'Alfred Porres, oberta a la participació i articulació al voltant de diverses estratègies d'enregistrament a través de les quals es comparteix l'ús i l'apropiació dels espais públics.

Pell endins d'Assumpta Arasa, projecte de recerca interior destinat a voluntaris vinculats al centre psiquiàtric Pere Mata d'Amposta. L'objectiu és notar pell endins com afecta el nostre entorn en la manera de percebre els fets i com aquests ens poden fer anar canviant fins convertir-nos en camaleons.

CARLES AMILL. OFICI D'ARTISTA

// TERESA FELIP

Amill al Centre d'Art Cal Massó, Galeria Art Loft i Centre de Lectura de Reus.
Octubre - desembre.
Comissariades per Jordi Abelló.

Text de la presentació feta al Centre de Lectura a càrrec de Teresa Felip Capdevila:

Recordo en Carles Amill d'estudiant a la Facultat-Escola de Belles Arts de Sant Jordi assegut en un d'aquells bancs de fusta fosca que arrecerats a la paret dels passadissos convidaven a descansar entre hores. Alt i esprimatxat portava un guardapols de color blau ultramarí i uns pantalons blancs de cotó que folraven aquelles cames bellugadisses i nervioses. Simpàtic i molt conversador.

D'en Carles en puc destacar dos trets ben especials: la morfologia del seu propi cos que integrà en la seva obra i la volguda i llarga relació amb la ciutat (Reus) i el Camp per extensió.

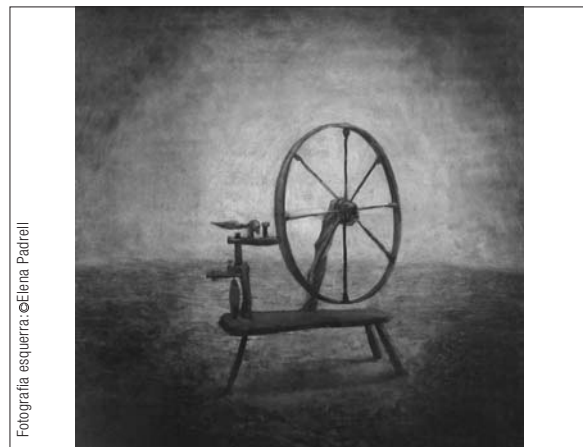
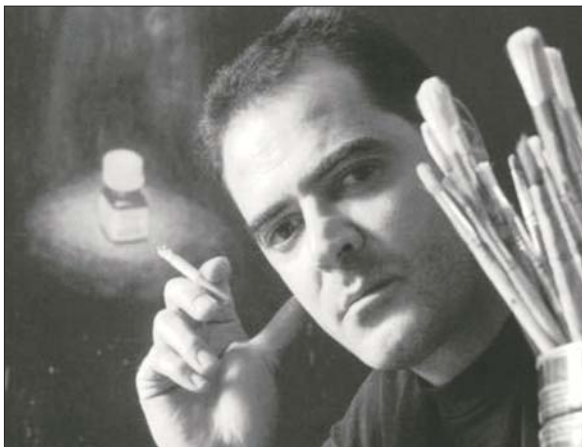
De fet, aquí mateix, al vestíbul de la sala Fortuny tenim

la primera de les obres que en Carles té dipositades a la ciutat. Es tracta d'un dels treballs de *body art*, d'autoestampació directa, feta tot dedicant l'obra a les antropometries d'Ives Klein, pel qui sentia admiració. Parteix del seu propi cos nu, en posició semifetal. El buits i plens situats a la vora del cap han esdevingut, mimetitzats posteriorment, icones que de manera automàtica, apareixen multiplicades en el conjunt d'obra i de manera especialment clara en els anomenats «escenaris». L'artista utilitza finalment, aquesta icona, la del seu cap, com a signatura i la podem veure al darrere d'alguns dels seus quadres. Acabats els estudis de Belles Arts treballà al taller del reconegut artista Jorge Castillo. Allí veu i fa «cuina» amb acrílics, pigments, ceres, estucats calents i freds, olis, matèries i gruixos. És aquest substrat matèric i expressionista, el que el portà a seguir descobrint més propietats matèriques, també sobre el paper, amb visites a Capellades. Visità Emilio Vedova a Venècia i aquest el convidà a compartir el seu taller-estudi una temporada. Més tard, als Estats Units, tindria gairebé una segona residència.

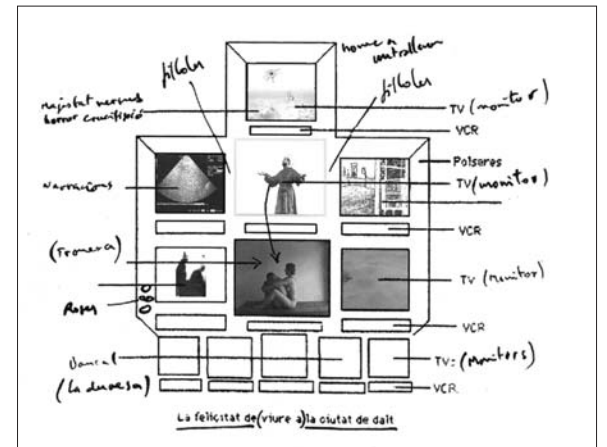
La seva tasca com a professor no era altra que la de posar a l'abast dels seus alumnes les possibilitats pictòriques i fer-los conèixer l'ofici de pintor. De fet, logrà

que a l'Escola Taller D'art de Reus, en el pis superior, cada estudiant hi disposés d'un espai propi, una mena d'estudi personalitzat. Fou capaç d'emprendre iniciatives que de manera col·lectiva i transversal arribaren a omplir la ciutat de color, amb el projecte *REUS-GROC* amb Arranz Bravo i Bartolozzi, posem per cas. L'any 1995 col·laborà sense pensar-s'ho dues vegades, amb les joves artistes que donaren nova empenta a la sala d'art del Centre de Lectura. Hi aporta dues obres: *Paloalto* i *And*, on una nina Nancy és tractada amb tècnica ben tradicional, amb oli i tonalitats obscures.

Carles Amill és un dels pocs artistes que té obra en quatre llocs emblemàtics de la ciutat. Reus, doncs, va saber correspondre a l'artista. En podem gaudir al Centre de Lectura, amb l'antropometria, com he dit al començament; també, al vestíbul del teatre Bartrina, amb un quadre de gran format, propietat de l'Ajuntament, de la sèrie «escenes» que casualment va pintar en uns baixos de les cases del davant mateix del teatre; a l'Ajuntament, a la galeria de retrats, hi figura un Gabriel Ferrater i Soler de traç vigorós i geomètric. Finalment, una de les obres de la sèrie «patata» forma part del fons d'adquisicions d'Art Contemporani que la ciutat col·lecciona per una futura mostra estable als Museus de Reus.

Fotografia esquerra: ©Elena Padrell

ESBRINAR EL GRA DE LA PALLA

// LUÍS VIVES

Treball del comitè impulsor de Centre de Creació i Pensament Contemporanis de Tarragona

Des del mes de juny, quan es va formar la comissió, membres del sector de la creació artística juntament amb tècnics de les institucions implicades, estem elaborant un marc de referència per al que ha de ser el futur Centre de Creació Contemporània de Tarragona, amb uns objectius molt concrets: dissenyar el model i l'àmbit d'actuació del centre, donar-li sentit i fer-lo desitjable per al públic

i per a les administracions: Ajuntament i Generalitat amb el suport de la Diputació de Tarragona.

A hores d'ara la definició del que ha de ser aquest projecte encara està en una fase de reflexió i discussió constructiva. Un diluvi de qüestions cauen de cop quan es pensa com ha de ser un centre idoni. El gest de preguntar esdevé essencial i per si sol nodreix de contingut el projecte en aquesta fase. Per exemple:

- Què és i què no és art i cultura contemporània?
- Fa falta un espai físic per a l'objecte artístic? I, com ha de ser?
- Qui són els protagonistes i qui és el públic? Què els demanem a uns i altres?
- Com potenciarem la comunicació? És substituïble l'espectacle?
- Qui ensenya, qui aprèn i què, en les accions de creació

i difusió de l'art?

- Té sentit l'art sense fetixisme? O dit d'una altra manera: es poden col·leccionar idees i guardar-les com un tresor?
- Són tan diferents les qüestions del moment actual de les de l'art contemporani d'altres èpoques?

Es tracta d'aconseguir un centre que sigui adaptable permanentment i que doni resposta a aquestes i qualsevol altra pregunta no retòrica d'una forma caracteritzada. Tot i que els antecedents d'aquest projecte són força deficitaris —el nostre bagatge és la irregularitat de la tradició artística, el buit d'infraestructures i la manca de vertebració del sector—, el centre es planteja de manera decidida amb la missió d'omplir aquests déficits, donar servei als artistes mitjançant la formació i l'ajuda a la producció principalment, i alhora constituir-se com un espai físic i conceptual de referència de l'art contemporani.

□ MIRADA EXTERIOR

SKULPTUR PROJEKTE MÜNSTER, EL DO DE L'OPORTUNITAT

// CÈLIA DEL DIEGO THOMAS

Skulptur Projekte Münster 07
Juny - setembre
www.skulptur-projekte.de

És ben segur que els innegables encants de Münster apleguen anualment milers de turistes per gaudir d'un passeig en bicicleta pel seu barri antic o vora la riba del llac. Ara, però, sobretot, aquesta ciutat alemanya acull gran quantitat de visitants d'arreu que possiblement no hi acudirien mai si no fos pel projecte escultòric que, des del 1977 i, de forma desenal, incorpora noves escultures al seu nucli urbà.

**MAÇART:
FESTIVAL DE CULTURA
CONTEMPORÀNIA DE
L'EMPORDÀ.
AGOST
WWW.FESTIVALMASSART.ORG**
// BLAI MESA

Maçanet de Cabrenys és un poble d'uns 700 habitants ubicat a l'Alt Empordà, a pocs quilòmetres de la frontera amb França. A Maçanet hi ha un camp de futbol, una pista poliesportiva, un dispensari, un centre cívic, un local social, una sala d'espectacles, un parc municipal, un local de joventut, l'ajuntament, la plaça... I a finals d'agost, des de

I és precisament per aquest motiu que l'*Skulptur Projekte* permet, alhora fruit d'una plàcida i amable visita pel desplegament d'intervencions que conviuen amb la ciutat i fer una lectura transversal de l'evolució del caràcter participatiu que ha sofert l'escultura pública al llarg dels darrers trenta anys. Aquesta revisió es fa palesa en dues de les propostes de la recent quarta edició del projecte. D'una banda, la *Square Depression* del Bruce Nauman –piràmide invertida que va ser projectada ja per a la primera mostra i no s'ha portat a terme fins al 2007 arran dels dubtes que es van plantejar des de l'administració i que actualment s'han considerat infundats– i, per l'altra, el *Roman de Münster* de Dominique Gonzalez-Foerster –jardí d'escultures de reduïdes dimensions que reproduïx algunes de les propostes més representatives de les quatre edicions de la desenal–. Tot plegat, un projecte per a la ciutat que va tenir l'encert d'aprofitar les sinergies

fa deu anys, hi celebren el Maçart; un ampli ventall de propostes culturals com ara concerts de música, espectacles de circ, accions performàtiques, propostes d'art visuals, poesia, pinzellades de gastronomia i molt bon ambient. També hi tenen cabuda idees i plantejaments crítics, espais de reflexió i debat, així com la voluntat expressa i àmpliament assolida, de fer-ho de manera participativa i orientada cap a l'enriquiment de la comunitat.

Li hem preguntat al seu director, Rafel Camps, quina valoració fa de la present edició. Ens respon: «... enguany hem assolit un dels objectius que s'havien fet des de la direcció i és que les propostes estiguessin nodrides de diferents disciplines, intentant eliminar així la distinció arts visuals i arts escèniques. Això ha fet que el festival tingués

generades tant per la proximitat de Kassel i l'oportunitat de coincidir temporalment amb la *Documenta* com per la inquietud per dignificar els espais urbans. Durant la dècada dels setanta s'encetava una nova relació entre art i territori, deixant a Münster un llegat d'intervencions d'artistes com Rebecca Horn, Dan Graham o Jenny Holzer.

Una indubtable estratègia per posicionar-se dins el mapa artístic que, salvant les distàncies, podria relacionar-se amb iniciatives més modestes com *La Ciutat Il·luminada*, que es portà a terme a Valls per les Festes de la Candela el 2001. De fet, potser caldria aprofitar l'horitzó de possibilitats que s'ha obert a Tarragona amb motiu de la candidatura per la Capitalitat Europea de la Cultura 2016 per plantejar un projecte d'aquest tipus que, tenint en compte les coordenades tant geogràfiques i temporals com de bagatge cultural, estigués pensat específicament per integrar la contemporaneïtat al teixit de la ciutat.

una programació continuada, i ha generat més dinamisme. També la programació d'enguany ha tingut una línia general més poètica, i tot i que es pretén copsar un ampli ventall de públic i que el festival sigui "familiar", creiem que totes les propostes tenien un alt component de risc. El més important, però, és el fet que la línia i fórmules de Maçart estan donant una identitat pròpia al festival, molt singular».

El pressupost real del festival està al voltant dels 110 mil euros, dels que se n'han aconseguit finançar 75 mil, aportades per les institucions públiques implicades.

Jo que vaig ser-hi, i vaig gaudir del festival a fons, friso perquè algun municipi del Camp prengui la iniciativa; la gent que dirigeix Maçart estarien encantats de poder repetir l'experiència al sud del país.

PROPOSTES DE GRUP

// MARTÍ MANEN

www.ateliervanlieshout.com
www.copenhagenfreeuniversity.dk
www.yeans.org

Els rols dins de l'art contemporani es van modificant. El paper dels artistes i comissaris es barreja, i també la pràctica institucional es trasbalsa davant les noves opcions. D'alguna manera, una suposada superació de la individualitat apareix per proposar models de treball compartit, propostes que s'escapen de les dinàmiques tradicionals i les maneres de fer clàssiques. La cultura del projecte també demana de la col·laboració, ja que per l'evolució dels sistemes a l'entorn del treball, així com les necessitats específiques del context de l'art contemporani, ens trobem amb fenòmens que es mouen des de

l'especialització absoluta fins a la necessitat de realitzar tasques múltiples.

El treball en grup apareix com una bona opció per repensar els models, fugint ja d'entrada de la figura d'artista romàntic. Podem trobar exemples de pràctiques col·laboratives en diversos àmbits, però potser són més evidents en llocs on hi ha una tradició alta en l'agrupació i la participació comunes en art. Semblaria lògic que a Holanda, un lloc conegut per la tradició d'espais de presentació gestionats per col·lectius d'artistes, hi trobéssim propostes que parteixen de la idea de grup. L'Atelier Van Lieshout seria un bon exemple.

Aquesta tradició de treball grupal la trobem també en països escandinaus, on la idea de societat socialdemocràtica del benestar exigeix facilitar la feina a aquells qui decideixen agrupar-se per assolir objectius. Les propostes més interessants apareixeran a partir de la voluntat crítica davant les eines del sistema.

Aquests serien alguns exemples: *La Copenhagen Free University* (una plataforma creada per dos artistes) es planteja com una universitat independent, entenent la universitat com un lloc pel coneixement i per la conversa i no pas un lloc on fer «carrera universitària». A casa seva, l'espai de la CFU, han organitzat conferències, seminaris, televisió i diferents presentacions artístiques. *Yeans*, a Göteborg, ocupa també un espai domèstic, neix de la mà d'un grup d'artistes que volen entendre la sala d'exposicions d'una altra manera. Han realitzat una programació de primer nivell internacional oferint, al mateix temps, un diàleg de tu a tu. *Production Unit* és un grup d'artistes que vol replantejar què és el documental. Es tracta d'artistes que es reuneixen per comentar obres i idees, organitzant també seminaris oberts i oferint-se com un nou interlocutor a diferents institucions.

PROCESSOS OBERTS: PORTES TANCADES?

// MERY CUESTA

Processos Oberts.
Terrassa. Abril-juliol.
Exposició 13 / 7 a 5 / 8 2007.
Sala Muncunill
www.p-oberts.org

Processos Oberts és un projecte que es desenvolupa anualment a Terrassa a càrrec de diferents comissaris. La voluntat és fer visibles els processos de recerca i producció de les obres dels artistes participants, propòsit pel qual els 4 *P.O.* realitzats han emprat com a eina fonamental el

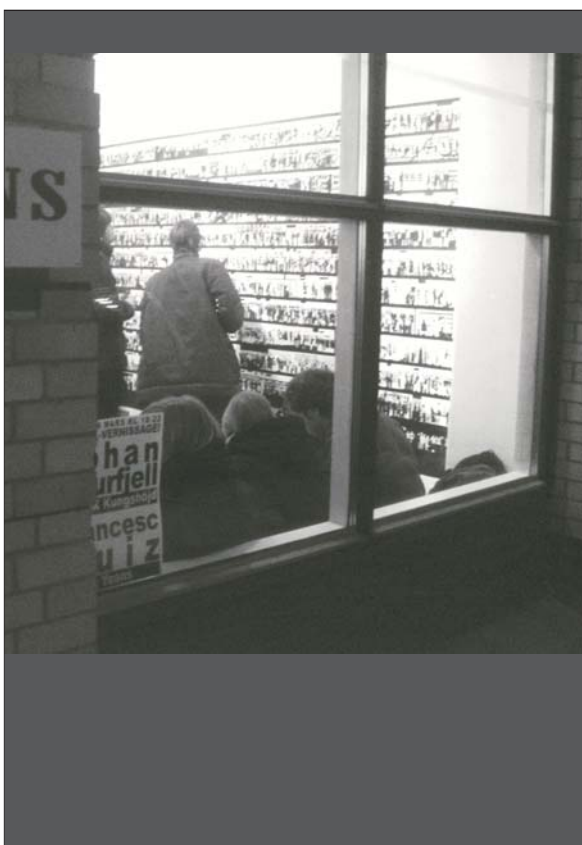
weblog. *P.O.* també proposa estimular el treball a la xarxa i provocar la participació activa dels egarencs. *P.O. 4* es va dir *Oficina*. Els comissaris van escollir lúcidament aquest tradicional model d'organització del treball que ha resultat eficaç com a estructura d'organització i de comprensió de resultats, i és, a més, un gest de legitimació del treball artístic com a ocupació professional.

Tot i això, a *P.O.* li ha sortit el mateix gra que a la resta de les edicions i és que, arrossegat el públic de Terrassa s'està convertint en una espècie d'utopia. En els seus projectes (des de Jordi Mitjà fent un càsting, fins als oferiments en premsa de Momu i Noes) es fa patent el desig d'aturar l'osteoporosi que afecta l'esquelet de *P.O.*: la minsa interacció del context local.

Avui *P.O. 4* segueix viu per mitjà d'una pàgina web molt

acurada que expressa eloqüentment el transcurs dels processos de treball que es van desenvolupar durant els 4 mesos que va durar. El *weblog* inclou ordenadament vídeos, documents i comentaris, i és, amb tota certesa, la millor manera de materialitzar un projecte sobre processos de treball com és *P.O.*, que, segurament per peatges institucionals, va haver de culminar forçosament en una exposició en sala.

Han passat ja gairebé dos mesos des que es va cloure la 4a. edició de *Processos Oberts* i, que se sàpiga, la seva continuïtat està a l'aire. Una pena, perquè tot i que cadascuna de les 4 edicions fluïxjava en diferents aspectes, anava millorant la materialització dels propòsits i amb unes quantes edicions més s'hauria arribat a una formulació 100% efectiva. Segur.

ART A LA UNIVERSITAT: NOUS ESPAIS PER A LA CREATIVITAT

// ALBERT MACAYA

La labor de la universitat, en relació a l'art, no s'esgota en la docència i la recerca. Malgrat la inevitable tendència, pròpia dels temps que corren, a compartimentar el coneixement i a treballar «de portes endins», les universitats han de fer esforços per a ser també fòrums de debat i d'intercanvi. Han de mantenir un diàleg fluïd amb la societat en la qual s'emmarquen. Més encara: han de teixir una xarxa de col·laboracions i complicitats amb les persones i entitats del territori on s'ubiquen. La cultura i, més en particular, les arts visuals, no són una excepció. El fet que les universitats comptin amb espais d'exposicions i promoguin el debat artístic contribueix a la sempre necessària potenciació de l'escena cultural d'un indret determinat. En altres paraules: el paper que pot jugar la universitat en matèria artística és, potencialment, clau.

Prou que ho saben alguns conspicus representants del que es va conèixer com a Young British Art: Els *degree shows* en què es van donar a conèixer, encara al si de la

Facultat d'Art, van ser presos prou seriosament com per a rebre, fins i tot, la visita d'algun que altre galerista-publicista-impulsor de tendències artístiques. La resta de la història és prou coneguda.

En una escala molt més modesta, va començar a caminar, fa ja dos cursos, l'Aula d'Art de la Universitat Rovira i Virgili. En una primera fase, l'Aula d'Art ha presentat, principalment, propostes d'estudiants de la mateixa URV. Com és lògic, l'aula està vinculada als ensenyaments d'art de la pròpia Universitat. Entre els estudiants d'art hi ha, sovint, artistes en exercici que volen completar la seva formació des d'un vessant més teòric. No és estrany trobar, a les aules de la Facultat de Lletres, a antics alumnes de l'escola d'art o a persones procedents de la pràctica artística que s'interessen ara per la història de l'art. Aquesta confluència de teoria i praxi ha fornint un perfil de participant a l'Aula d'Art força interessant.

Si poguéssim prendre el que s'ha vist a l'Aula aquests darrers dos anys com a mostra representativa del que fan els artistes del Camp, la primera cosa que comprovaríem –com és, potser, previsible en el context actual– seria la diversitat de llenguatges i mitjans.

Algunes de les propostes s'han basat en l'ús de mitjans

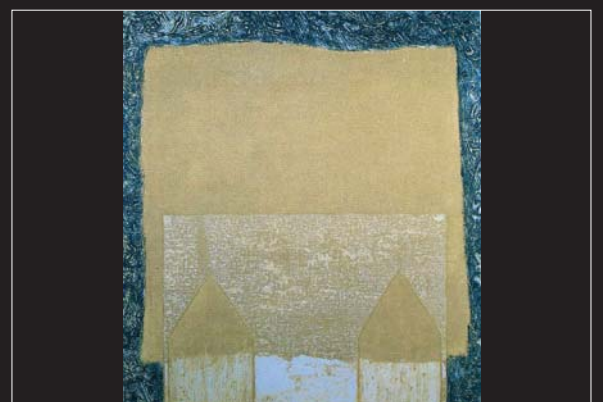
tradicionals, com la pintura o el gravat, mitjans que els creadors posen al servei de poètiques personals o intenten donar-los possibilitats noves. Aquest ha estat el cas de Cristina Plaza, Àngels Pérez Penalba, Ana de Quiroga o Encarna Pérez.

És sabut que la fotografia s'ha convertit en un dels mitjans més sovintejats entre els artistes joves. Cinta Mata, Eva Moreno Ramos, M. José Carrión i Paco Martínez van presentar interessants mostres en què la fotografia esdevenia el vehicle per materialitzar una mirada personal sobre el món.

Tampoc han faltat les propostes que s'endinsaven en el terreny de la instal·lació, com en el cas de Vanessa Hernández i Lia Ramos.

A tota aquesta nòmina d'artistes, caldria afegir algunes exposicions col·lectives o temàtiques, com les dedicades als artistes de les terres de l'Ebre o a la cultura visual a la II República.

En la programació per al curs 2007-08 l'Aula d'Art s'obre més enllà de la comunitat universitària i acollirà també el treball d'artistes « convidats ». Es reforça així la voluntat de vinculació amb el territori, que és una de les seves raons de ser.

□ EDITORIAL #4

La tardor ens ha portat algunes retrospectives i col·lectives (MNCARS i Centro Galego de Arte Contemporáneo) que donen peu a reflexionar sobre la necessitat de reconsiderar el paper tradicional de la dona en l'art i parlar de l'art de gènere. Coincidint amb això, *Artiga* proposa centrar el seu

debat sobre les dones artistes a partir de la pregunta general sobre si existeix un art femení; dirigim la mirada a les dones artistes, recollim les seves opinions i oferim la paraula a una d'elles, Pilar Lanau.

D'altra banda, seguim pendents de deixar constància de tot allò que s'esdevé relacionat amb el fet creatiu a les

nostres comarques i m'és enllà, des d'on ens repensem. Ressenyem l'Strobe, el festival de videocreació d'Amposta, allò més destacat de la temporada d'exposicions –Carles Mani, l'antològica en record de Carles Amill– i seguim atents al debat sobre el futur Centre d'Art Contemporani de Tarragona.

□ **CRÈDITS ARTIGA:** Direcció: Assumpta Rosés // Consell de redacció: Cèlia del Diego, Ivan Favà, Assumpta Rosés i Antonio Salcedo // Correcció de textos: Agnès Toda // Disseny i maquetació: Alexandre Ayxendri □ Apartat de Correus 4119. 43007, Tarragona // artiga@art-tarragona.com // Versió digital: www.art-tarragona.com

Patrocinen

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

AJUNTAMENT DE REUS
ÀREA DE CULTURA

Ajuntament de
TARRAGONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Produeix

ARTIGA
www.art-tarragona.com